

Lausunto

17.2.2025

VN/24353/2024
VN/24353/2024-VNK-19

Liikenne- ja viestintäministeriö

VNK:n lausunto; HE eurooppalaista medianvapausasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt valtioneuvoston kanslialta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle eurooppalaista medianvapausasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki mediamarkkinoiden valvonnasta, jolla toimeenpantaisiin medianvapausasetuksen mediamarkkinoiden keskittymien arviointia koskevat menettelysäännöt.

Valtioneuvoston kanslia lausuu asiasta seuraavaa:

EU:n medianvapausasetuksen mukaisesti julkisten tahojen on asetettava julkisesti saataville sähköisesti ja käyttäjäystävällisessä muodossa vuosittain niiden valtion mainontaan liittyviä julkisia menoja koskevat tiedot. Asetuksen mukaan vähintään seuraavat tiedot pitää julkaista: 1) mediapalvelujen tai verkkoalustojen tarjoajien, joilta palvelut on ostettu, viralliset nimet ja mahdollisen konsernin virallinen nimi sekä 2) käytetty vuotuinen kokonaissumma ja mediapalvelujen tarjoajaa tai verkkoalustan tarjoajaa kohti käytetyt vuotuiset summat. Asetuksen johdanto-osan perustelukappaleessa 73 on selvennetty, että valtion mainontaa koskevien tietojen julkaisussa jäsenvaltioiden tulisi huomioida liikesalaisuutta koskevat unionin ja kansalliset säännöt.

Asetuksen mukaan jäsenvaltioiden kansallisten sääntelyviranomaisten tai -elinten tai muiden toimivaltaisten riippumattomien viranomaisten tai elinten on seurattava valtion mainosmenojen jakamista mediapalvelujen tarjoajille ja verkkoalustojen tarjoajille edellä mainittujen tietojen perusteella ja raportoitava siitä vuosittain. Kyseiset vuosikertomukset on julkaistava helposti saatavilla olevassa muodossa. Tällaiseksi viranomaiseksi esitetään hallituksen esityksessä Liikenne- ja viestintävirastoa (10 §).

Asetuksen mukaiseksi julkiseksi tahoksi katsottaisiin myös valtion määräysvallassa olevat yhtiöt, eli käytännössä valtioneuromistoiset yhtiöt. Hallituksen esityksessä todetaan julkisen tahon määritelmän osalta muun muassa, että määritelmän voidaan katsoa sisältävän valtion hallintoviranomaiset, valtion virastot ja laitokset, valtion liikelaitokset sekä valtion ulkopuoliset rahastot. Lisäksi hallituksen esityksen mukaan asetuksen perustelukappaleen 13 valossa julkisen tahon määritelmä sisältäisi myös ne valtionyhtiöt, joissa hallituksella on ratkaiseva määräysvalta.

Asetuksen perustelukappaleessa 13 todetaan, että valtion mainontaa tulkitaan laajasti ja riittää, että on määräysvalta yhteisössä. Kuitenkin hallituksen esityksessä todetaan, että ”määritelmän ulkopuolelle voidaan katsoa jäävän sellaiset julkisomisteiset organisaatiot, joille on lailla taattu autonomia hallitukseen nähden” (s. 37). Valtioneuvoston kanslian näkemyksen mukaan tätä hallituksen esityksen perusteluissa esiintuotua näkökantaa tulisi nimenomaisesti soveltaa valtio-omisteisiin yhtiöihin, vaikka valtiolla olisi tällaisissa yhtiöissä omistukseen (yli 50 %:n äänivalta) perustuva tai muulla perusteella määräysvalta. Yleislakina osakeyhtiölaki sääntelee, että osakeyhtiön hallituksella ja toimivalla johdolla on täysi yleistuomivalta päätöksenteossa. Yleistuomivaltaan kuuluu, että osakeyhtiön hallitus tai muu johto päättää itsenäisesti muun muassa yhtiön markkinoinnista ja mainonnasta. Asetuksen sääntelyyn liittyvä raportointivelvoite aiheuttaisi lisäksi yhtiöille lisääntyvää hallinnollista taakkaa ja kustannuksia.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

Näiden lisäksi kaikki, tai ainakin suurelta osin, raportoitavaksi edellytettävät tiedot olisivat yhtiöiden liikesalaisuuden piiriin kuuluvina ei julkaistavia tietoja.

Alivaltiosihteeri

Timo Lankinen

Hallitussihteeri

Krista Sirén

Jakelu

LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

VN/24353/2024-VNK-19

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: